

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 26. junija 2007*

V zadevi C-305/05,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Cour d'arbitrage, ki je postalo Cour constitutionnelle (Belgija), z odločbo z dne 13. julija 2005, ki je prispela na Sodišče 29. julija 2005, v postopku

Ordre des barreaux francophones et germanophone,

Ordre français des avocats du barreau de Bruxelles,

Ordre des barreaux flamands,

Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles,

proti

Conseil des ministres,

* Jezik postopka: francoščina.

ob udeležbi

Conseil des barreaux de l'Union européenne,

Ordre des avocats du barreau de Liège,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, E. Juhász (poročevalec) in J. Klučka, predsedniki senatov, J. N. Cunha Rodrigues, sodnik, R. Silva de Lapuerta, sodnica, K. Schiemann, A. Borg Barthet, M. Ilešič in J. Malenovský, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Poiares Maduro,
sodni tajnik: M.-A. Gaudissart, vodja oddelka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 12. septembra 2006,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Ordre des barreaux francophones et germanophone in Ordre français des avocats du barreau de Bruxelles F. Tulkens in V. Ost, odvetnika,

- za Ordre des barreaux flamands in Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles M. Storme, odvetnik,

- za Conseil des barreaux de l'Union européenne M. Mahieu, odvetnik,

- za Ordre des avocats du barreau de Liège E. Lemmens, odvetnik,

- za belgijsko vlado M. Wimmer, zastopnik, skupaj z L. Swartenbrouxjem, odvetnik,

- za italijansko vlado I. M. Braguglia, zastopnik, skupaj s P. Gentilijem, avvocato dello Stato,

- za ciprsko vlado E. Rossidou-Papakyriakou in F. Komodromos, zastopnika,

- za avstrijsko vlado C. Pesendorfer, zastopnica,

- za slovaško vlado R. Procházka, zastopnik,

- za Evropski parlament A. Caiola in C. Castillo del Carpio, zastopnika, nato A. Caiola in M. Dean, zastopnika,

— za Svet Evropske unije M. Sims in M.-M. Josephides, zastopnici,

— za Komisijo Evropskih skupnosti W. Bogensberger in R. Troosters, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi
14. decembra 2006

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 2a, točka 5, Direktive Sveta 91/308/EGS z dne 10. junija 1991 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja (UL L 166, str. 77), kot je bila spremenjena z Direktivo 2001/97/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. decembra 2001 (UL L 344, str. 76, v nadaljevanju: Direktiva 91/308).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru postopkov na podlagi tožb, ki so ju pri predložitvenem sodišču vložile Ordre des barreaux francophones et germanophone in Ordre français des avocats du barreau de Bruxelles oziroma Ordre des barreaux flamands in Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles, s katerima so te odvetniške zbornice zahtevale razveljavitev določenih členov zakona z dne 12. januarja 2004, s katerim so bili spremenjeni zakon z dne 11. januarja 1993 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja, zakon z dne 22. marca

1993 o statusu in nadzoru kreditnih ustanov in zakon z dne 6. aprila 1995 o statusu in nadzoru investicijskih podjetij, finančnih posrednikov in investicijskih svetovalcih (*Moniteur belge* z dne 23. januarja 2004, str. 4352, v nadaljevanju: zakon z dne 12. januarja 2004), ki prenaša Direktivo 2001/97 v nacionalni pravni red.

Pravni okvir

Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin

- 3 Člen 6 z naslovom „Pravica do poštenega sojenja“ Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: EKČP) določa:

„1 Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ali o kakršnihkoli kazenskih obtožbah zoper njega pravično in javno ter v razumen roku odloča neodvisno in nepristransko z zakonom ustanovljeno sodišče. [...]

2 Kdor je obdolžen kaznivega dejanja, velja za nedolžnega, dokler ni v skladu z zakonom dokazana njegova krivda.

- 3 Kdor je obdolžen kaznivega dejanja, ima naslednje minimalne pravice:
- a da ga takoj in natančno seznanijo v jeziku, ki ga razume, z bistvom in vzroki obtožbe, ki ga bremenijo;
 - b da ima primeren čas in možnosti za pripravo svoje obrambe;
 - c da se brani sam ali z zagovornikom po lastni izbiri ali če nima dovolj sredstev za plačilo zagovornika, da ga dobi brezplačno, če to zahtevajo interesi pravičnosti;
 - d da zaslišuje oziroma zahteva zaslišanje obremenilnih prič in da doseže navzočnost in zaslišanje razbremenilnih prič ob enakih pogojih, kot veljajo za obremenilne priče;
 - e da ima brezplačno pomoč tolmača, če ne razume ali ne govori jezika, ki se uporablja pred sodiščem.“

Skupnostna ureditev

- 4 V tretji uvodni izjavi Direktive 91/308 je določeno:

„ker ima pranje denarja očiten vpliv na porast organiziranega kriminala na splošno in zlasti na trgovanje z mamili; zaradi vse večjega zavedanja, da je boj proti pranju

denarja eno najučinkovitejših sredstev upora proti tej obliki kriminalne dejavnosti, ki predstavlja posebno nevarnost za družbe držav članic“.

5 V prvi uvodni izjavi, uvodnih izjavah od štirinajst do sedemnajst ter v dvajseti uvodni izjavi Direktive 2001/97 je določeno:

„1. Direktivo 91/308 [...], ki je eden od poglobitnih mednarodnih instrumentov za boj proti pranju denarja, je treba posodobiti, upoštevajoč sklepe Komisije in želje, ki sta jih izrazila Evropski parlament in države članice. Direktiva [91/308] bi na ta način morala odražati ne zgolj najboljše mednarodne prakse na zadevnem področju, temveč bi tudi morala ohranjati visoko stopnjo varstva finančnega sektorja in drugih dejavnosti, občutljivih za škodljive učinke posledic kriminala.

[...]

14. Storilci kaznivih dejanj pranja denarja se čedalje bolj nagibajo k izkoriščanju nefinančnih poklicev. Ta razvoj potrjuje delo FATF [Mednarodna projektna skupina za finančno ukrepanje] na področju tehnik in tipologij pranja denarja.

15. Obveznosti iz Direktive [91/308] v zvezi z identifikacijo strank, hrambo dokazov in zapisov ter poročanjem o sumljivih transakcijah je treba razširiti na omejeno število dejavnosti in poklicev, ki so nedvomno še posebej izpostavljeni izkoriščanju za namene pranja denarja.

16. Določbe Direktive [91/308] bi morale veljati tudi za notarje in druge neodvisne pravne strokovnjake, kakor jih opredelijo države članice, kadar so vključeni v finančne ali poslovne transakcije, vključno z davčnim svetovanjem, ki predstavljajo največje tveganje za uporabo storitev teh pravnih poklicev z namenom pranja protipravne premoženjske koristi, pridobljene s kaznivimi dejanji.

17. Vendar ne bi bilo primerno, da Direktiva [91/308] pravnim strokovnjakom, ki pripadajo neodvisnim poklicem za pravno svetovanje, ki so pravno priznani in nadzorovani, kot na primer odvetniki, pri ugotavljanju pravnega položaja svoje stranke ali pri zastopanju stranke v pravnem postopku, v zvezi s temi dejavnostmi nalaga obveznost poročanja o morebitnem sumu pranja denarja. Dovoliti je treba izjeme od vsakršne obveznosti posredovanja podatkov, pridobljenih pred, med in po končanem sodnem postopku ali med ugotavljanjem pravnega položaja stranke. Pravno svetovanje je tako še vedno podvrženo obveznosti poklicne skrivnosti, razen če je pravni svetovalec udeležen pri pranju denarja, če je pravno svetovanje podano v zvezi s pranjem denarja ali pa odvetnik ve, da njegova stranka išče pravno svetovanje v zvezi s pranjem denarja.

[...]

20. Države članice bi morale glede notarjev in drugih neodvisnih pravnih strokovnjakov, zato da bi primerno upoštevale obveznost poklicne skrivnosti do njihovih strank, oblikovati odvetniške zbornice ali druge samoregulativne organe, kamor bi neodvisni pravni strokovnjaki lahko sporočali morebitne primere pranja denarja. Države članice morajo določiti pravila v zvezi z obravnavanjem teh izjav in njihovega morebitnega kasnejšega posredovanja

„organom, pristojnim za boj proti pranju denarja in, na splošno, glede ustreznih oblik sodelovanja med odvetniškimi zbornicami ali strokovnimi organi in temi oblastmi.“

- 6 Na podlagi člena 2a, točka 5, Direktive 91/308 se obveznosti, ki jih ta določa, naložijo:

„5. notarjem in ostalim neodvisnim pravnim strokovnjakom,

a) ko pomagajo svoji stranki pri načrtovanju ali opravljanju transakcij v zvezi z:

i) nakupom in prodajo nepremičnin ali poslovnih subjektov;

ii) upravljanjem z denarjem stranke, vrednostnimi papirji ali drugim premoženjem;

iii) odpiranjem ali upravljanjem z bančnimi, varčevalnimi računi ali računi vrednostnih papirjev;

iv) urejanjem prispevkov, potrebnih za ustanovitev, delovanje ali upravljanje podjetij;

v) ustanavljanjem, delovanjem ali upravljanjem skladov, družb ali podobnih organizacij;

b) ali ko delujejo v imenu in za račun svoje stranke pri kakršni koli finančni ali nepremičninski transakciji“.

7 Člen 6 direktive 91/308 določa:

„1. Države članice zagotovijo, da kreditne in finančne ustanove in njihovi direktorji in zaposleni popolnoma sodelujejo z organi, odgovornimi za boj proti pranju denarja:

- a) z obveščanjem teh organov na lastno pobudo o vseh dejstvih, ki bi lahko kazala na pranje denarja,

- b) z dostavljanjem vseh potrebnih podatkov v skladu s postopki po veljavni zakonodaji na zahtevo teh organov.

2. Podatki iz prvega odstavka se posredujejo organom, odgovornim za boj proti pranju denarja na ozemlju držav članic, kjer se nahaja ustanova, ki posreduje podatke. Podatke normalno posreduje oseba ali osebe, ki jih določijo kreditne in finančne ustanove v skladu s postopki, predvidenimi v členu 11(1)(a).

3. Države članice lahko v primeru notarjev in neodvisnih pravnih strokovnjakov, omenjenih v členu 2a, točka 5, imenujejo ustrezni avtonomni regulativni organ omenjene stroke kot pristojni organ, ki se ga obvesti o dejstvih iz člena 2(1), točka a, in zato določijo ustrezne oblike sodelovanja med tem organom in organi, odgovornimi za boj proti pranju denarja.

Države članice niso dolžne predpisati obveznosti, določenih v odstavku 1, v zvezi s podatki, ki jih notarji, neodvisni pravni strokovnjaki, revizorji, zunanji računovodje in davčni svetovalci pridobijo od svojih strank med ugotavljanjem njihovega pravnega položaja ali ko branijo ali zastopajo svojo stranko v ali v zvezi s sodnim postopkom, vključno s svetovanjem o sprožitvi postopka ali njegovi izogitvi, ne glede na to, ali takšne podatke pridobijo pred, med ali po končanem postopku.“

Nacionalna ureditev

- 8 S členom 4 zakona z dne 12. januarja 2004 je bil v zakon z dne 11. januarja 1993 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja in financiranje terorizma (*Moniteur belge* z dne 9. februarja 1993, str. 2828, v nadaljevanju: zakon z dne 11. januarja 1993) vnesen člen 2b, v katerem je določeno:

„Kadar je to izrecno določeno, se določbe tega zakona uporabljajo tudi za odvetnike:

1° ko pomagajo svoji stranki pri načrtovanju ali opravljanju transakcij v zvezi z

- a) nakupom in prodajo nepremičnin ali poslovnih subjektov;
- b) upravljanjem z denarjem stranke, vrednostnimi papirji ali drugim premoženjem;
- c) odpiranjem bančnih, varčevalnih računov ali računov vrednostnih papirjev ali upravljanjem z njimi;
- d) urejanjem prispevkov, potrebnih za ustanovitev, delovanje ali upravljanje podjetij;
- e) ustanavljanjem, delovanjem ali upravljanjem skladov, družb ali podobnih organizacij;

2°. ali ko delujejo v imenu in za račun svoje stranke pri kakršni koli finančni ali nepremičninski transakciji.“

- 9 S členom 25 zakona z dne 12. januarja 2004 je bil v člen 14a zakona z dne 11. januarja 1993 dodan odstavek 3, ki določa:

„Ko osebe iz člena 2b pri opravljanju dejavnosti, naštetih v tem členu, ugotovijo dejstva, za katera vedo ali sumijo, da so povezana s pranjem denarja ali financiranjem terorizma, o tem nemudoma obvestijo predsednika odvetniške zbornice, v katero so včlanjene.

Vendar osebe iz člena 2b teh podatkov niso dolžne posredovati, če so jih prejele od svojih strank ali pridobile glede svojih strank med ugotavljanjem njihovega pravnega položaja ali ko branijo ali zastopajo svojo stranko v sodnem postopku ali v zvezi z njim, skupaj s svetovanjem o sprožitvi postopka ali njegovi izogitvi, ne glede na to, ali takšne podatke pridobijo pred, med ali po končanem postopku.

Predsednik odvetniške zbornice preveri, ali so izpolnjeni pogoji iz člena 2b in iz prejšnjega pododstavka. Če so ti pogoji izpolnjeni, podatke nemudoma posreduje enoti za obdelavo finančnih podatkov.“

10 Člen 15(1) zakona z dne 11. januarja 1993 je bil nadomeščen z naslednjim besedilom člena 27 zakona z dne 12. januarja 2004:

„§ 1. Ko enota za obdelavo finančnih podatkov prejme podatek, določen v členu 11(2), lahko ta enota ali eden od njenih članov ali eden od članov njenega osebja, ki ga v ta namen imenuje vodja enote ali njegov namestnik, v roku, ki ga sami določijo, zahteva vse dodatne podatke, za katere meni, da bi bili koristni za dokončanje naloge enote, in sicer od:

1°. vseh ustanov in oseb iz členov 2, 2a in 2b ter od predsednika odvetniške zbornice iz člena 14a(3);

[...]

Osebe iz člena 2b in predsednik odvetniške zbornice iz člena 14a(3) teh podatkov ne posredujejo, če so jih osebe iz člena 2b prejele od strank ali pridobile glede strank med ugotavljanjem njihovega pravnega položaja ali ko so branile ali zastopale stranko v sodnem postopku ali v zvezi z njim, skupaj s svetovanjem o sprožitvi postopka ali njegovi izogitvi, ne glede na to, ali so take podatke pridobile pred, med ali po končanem postopku.

[...]“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 11 S tožbama, vloženima 22. julija 2004, so tožeče stranke Ordre des barreaux francophones et germanophone in l'Ordre français des avocats du barreau de Bruxelles, po eni strani, ter Ordre des barreaux flamands in Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles, po drugi strani, zahtevale, naj predložitveno sodišče razveljavi člene 4, 5, 7, 25, 27, 30 in 31 zakona z dne 12. januarja 2004. Conseil des barreaux de l'Union européenne in Ordre des avocats du barreau de Liège sta v postopku v glavni stvari intervenienta.
- 12 Tožeče stranke pred predložitvenim sodiščem zlasti trdijo, da členi 4, 25 in 27 zakona z dne 12. januarja 2004 neupravičeno posegajo v načeli poklicne skrivnosti in neodvisnosti odvetnika, ki naj bi bili bistvena elementa temeljne pravice vsakega posameznika do poštenega sojenja in do spoštovanja pravic obrambe, ker na odvetnike razširjajo obveznost, da pristojne organe obveščajo o dejstvih, za katera vedo ali sumijo, da so povezana s pranjem denarja, in navedenim organom

posredujejo dodatne podatke, za katere ti organi menijo, da so koristni. Navedeni člani naj bi kršili člena 10 in 11 belgijske ustave v povezavi s členom 6 EKČP, splošna načela glede pravic obrambe, člen 6(2) EU in člena 47 in 48 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, razglāšene 7. decembra 2000 v Nici (UL C 364, str. 1).

- 13 Tožeče stranke in Conseil des barreaux de l'Union europ eenne tudi trdijo, da te ugotovitve ni mogoče izpodbiti z dejstvom, da je belgijski zakonodajalec prenesel določbe Direktive 91/308, ki v zvezi z odvetniki omejujejo obveznosti obveščanja in sodelovanja. Ordre des barreaux francophones et germanophone in Ordre fran ais des avocats du barreau de Bruxelles v tej zvezi menita, da je razlikovanje, ki ga uvajajo te določbe in ki temelji na tem, ali gre za bistvene ali postranske dejavnosti odvetnika, pravno nevzdržno in da povzroča položaj velike pravne negotovosti. Ordre des barreaux flamands in Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles poudarjata, da obveznosti ovadbe in inkriminacije stranke presegata samo kršitev poklicne skrivnosti, saj popolnoma razdirata zaupen odnos med njo in njenim odvetnikom.
- 14 Conseil des barreaux de l'Union europ eenne zatrjuje, da zakon z dne 11. januarja 1993, kot je bil spremenjen, ne omogoča ohranitve celovitosti tradicionalne odvetniške dejavnosti. Glede tega pojasnjuje, da posebnosti odvetniškega poklica, zlasti neodvisnost in poklicna skrivnost, prispevajo k zaupanju javnosti v ta poklic in da tako zaupanje ni vezano zgolj na določene posebne naloge odvetnika.
- 15 Predložitveno sodi e poudarja, da je bila tožba za razveljavitev vložena proti zakonu z dne 12. januarja 2004, s katerim so bile v belgijski pravni red prenesene določbe Direktive 2001/97. Glede na to, da naj bi zakonodajalec Skupnosti, tako kot belgijski zakonodajalec, spoštoval pravice obrambe in pravico do poštenega sojenja, predložitveno sodi e meni, da je pred odlo itvijo glede združljivosti tega zakona z belgijsko ustavo treba najprej odgovoriti na vprašanje veljavnosti Direktive, na kateri navedeni zakon temelji.

- 16 V teh okoliščinah je Cour d'arbitrage prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali člen 1, [točka 2], Direktive 2001/97 [...] krši pravico do poštenega sojenja, kot jo zagotavlja člen 6 [EKČP], in posledično člen 6(2) [EU], ker novi člen 2a, [točka 5], ki je bil vključen v Direktivo 91/308, določa, da se za neodvisne pravne strokovnjake, vključujoč odvetniški poklic, uporablja ista direktiva, katere bistveni cilj je, da osebam in ustanovam, za katere velja, naloži obveznost obveščanja organov, pristojnih za boj proti pranju denarja, o vseh dejstvih, ki bi lahko kazala na pranje denarja (člen 6 Direktive 91/308/EGS, nadomeščen s členom 1, [točka 5], Direktive 2001/97/ES?)“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 17 Najprej je treba poudariti, da čeprav so v postopku v glavni stvari, iz katerega ta zahteva izhaja, tožeče stranke in intervenienta odprli vprašanje veljavnosti nacionalne zakonodaje, ki prenaša Direktivo 91/308, glede na več nadrejenih predpisov, je jasno, da je predložitveno sodišče s tem vprašanjem štelo za nujno zgolj to, da od Sodišča zahteva nadzor veljavnosti te direktive v zvezi s pravico do poštenega sojenja, kot jo zagotavljata člena 6 EKČP in 6(2) EU.
- 18 V skladu z ustaljeno sodno prakso postopek iz člena 234 ES temelji na jasni ločitvi funkcij med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, in sicer tako, da je zgolj nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločbo, glede na posebnosti zadeve, dolžno presoditi tako potrebo po izdaji predhodne odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, kot tudi ustreznost vprašanj, ki jih postavi Sodišču (glej sodbi

z dne 4. decembra 2003 v zadevi EVN in Wienstrom, C-448/01, Recueil, str. I-14527, točka 74, in z dne 12. aprila 2005 v zadevi Keller, C-145/03, ZOdl., str. I-2529, točka 33).

- 19 V teh okoliščinah preizkusa veljavnosti Direktive 91/308 ni treba razširiti na vprašanje skladnosti s temeljnimi pravicami, ki jih predložitveno sodišče ne navaja, zlasti na pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja, določeno v členu 8 EKČP.
- 20 Člen 6(1) Direktive 91/308 določa, da morajo osebe, na katere se ta nanaša, v celoti sodelovati z organi, pristojnimi za boj proti pranju denarja tako, da same obvestijo o vseh dejstvih, ki bi lahko kazala na pranje denarja, in istim organom na njihovo zahtevo dostavijo vse potrebne podatke, v skladu s postopki, določenimi v upoštevni zakonodaji.
- 21 V zvezi z odvetniki Direktiva 91/308 omejuje obveznosti obveščanja in sodelovanja na dva načina.
- 22 Po eni strani so na podlagi člena 2a, točka 5, Direktive 91/308 odvetnikom naložene obveznosti, ki jih ta določa, zlasti obveznosti obveščanja in sodelovanja, ki ju določa člen 6(1) navedene direktive, zgolj če so na načine, opredeljene v navedenem členu 2a, točka 5, udeleženi pri določenih transakcijah, ki so v tej določbi taksativno našteje.
- 23 Po drugi strani iz člena 6(3), drugi pododstavek, Direktive 91/308 izhaja, da države članice odvetnikom niso dolžne predpisati obveznosti obveščanja in sodelovanja v

zvezi s podatki, ki jih prejmejo od svojih strank ali jih od njih pridobijo med ugotavljanjem njihovega pravnega položaja ali ko branijo ali zastopajo stranko v sodnem postopku ali v zvezi z njim, skupaj s svetovanjem o sprožitvi postopka ali njegovi izogitvi, ne glede na to, ali takšne podatke pridobijo pred, med ali po končanem postopku.

- 24 Sedemnajsta uvodna izjava Direktive 2001/97 poudarja tako oprostitev tako, da navaja, da ne bi bilo primerno, da Direktiva [91/308] pravnim strokovnjakom, ki pripadajo neodvisnim poklicem za pravno svetovanje, ki so pravno priznani in nadzorovani, kot na primer odvetniki, pri ugotavljanju pravnega položaja svoje stranke ali pri zastopanju stranke v pravnem postopku, nalaga obveznost poročanja o morebitnem sumu pranja denarja. V tej uvodni izjavi je poleg tega izpostavljeno, da je treba dovoliti izjeme od vsakršne obveznosti posredovanja podatkov, pridobljenih pred, med in po končanem sodnem postopku ali med ugotavljanjem pravnega položaja stranke. Končno, v isti uvodni izjavi je poudarjeno, da je posledica take oprostitve ta, da je pravno svetovanje še vedno podvrženo obveznosti poklicne skrivnosti, razen če je bodisi odvetnik udeležen pri pranju denarja, bodisi je pravno svetovanje podano v zvezi s pranjem denarja, bodisi odvetnik ve, da stranka išče pravno svetovanje za te namene.
- 25 Tako iz členov 25 in 27 zakona z dne 12. januarja 2004 izhaja, da je belgijski zakonodajalec v zvezi z odvetniki v navedeni zakon vpeljal oprostitev, ki pokrivajo podatke, ki so prejeti ali pridobljeni v okoliščinah, določenih v členu 6(3), drugi pododstavek, Direktive 91/308.
- 26 V teh okoliščinah je treba preveriti, ali odvetnikova obveznost pri opravljanju poklicnih dejavnosti, da sodeluje z organi, pristojnimi za boj proti pranju denarja v smislu člena 6(1) Direktive 91/308, in da jih sam obvesti o vseh dejstvih, ki bi lahko kazala na pranje denarja, upoštevajoč omejitve te obveznosti, določene v členih 2a,

točka 5, in 6(3) navedene direktive, pomeni kršitev pravice do poštenega sojenja, kot jo zagotavljata člena 6 EKČP in 6(2) EU.

27 Najprej je treba poudariti, da ima člen 6(3), drugi pododstavek, Direktive 91/308 lahko več razlag, saj natančen obseg obveznosti obveščanja in sodelovanja ni povsem nedvoumen.

28 V tej zvezi iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je treba, kadar se besedilo sekundarne zakonodaje Skupnosti lahko razlaga na več načinov, dati prednost tisti razlagi, po kateri bo določba v skladu s Pogodbo ES, ne pa tisti, na podlagi katere bo ugotovljena nezdržljivost s to (glej sodbi z dne 13. decembra 1983 v zadevi Komisija proti Svetu, 218/82, Recueil, str. 4063, točka 15, in z dne 29. junija 1995 v zadevi Španija proti Komisiji, C-135/93, Recueil, str. I-1651, točka 37). Države članice morajo namreč ne zgolj razlagati nacionalno pravo v skladu s pravom Skupnosti, temveč tudi paziti, da se ne opirajo na tako razlago besedila sekundarne zakonodaje, ki bi bila v nasprotju s temeljnimi pravicami, ki jih varuje pravni red Skupnosti, ali z drugimi splošnimi načeli prava Skupnosti (sodba z dne 6. novembra 2003 v zadevi Lindqvist, C-101/01, Recueil, str. I-12971, točka 87).

29 Prav tako je treba spomniti, da so temeljne pravice del splošnih pravnih načel, katerih spoštovanje zagotavlja Sodišče. V ta namen se Sodišče zgleduje po ustavnih tradicijah, ki so skupne državam članicam, in po podatkih iz mednarodnih pogodb o varstvu človekovih pravic, pri katerih so države članice sodelovale ali h katerim so pristopile. EKČP ima pri tem poseben pomen (v tem smislu glej sodbe z dne 12. novembra 1969 v zadevi Stauder, 29/69, Recueil, str. 419, točka 7; z dne 6. marca 2001 v zadevi Connolly proti Komisiji, C-274/99 P, Recueil, str. I-1611, točka 37, in z dne 14. decembra 2006 v zadevi ASML, C-283/05, ZOdl., str. I-12041, točka 26).

Pravica do poštenega sojenja, kot zlasti izhaja iz člena 6 EKČP, je tako temeljna pravica, ki jo Evropska unija spoštuje kot splošno načelo na podlagi člena 6(2) EU.

30 Člen 6 EKČP vsakomur priznava pravico do poštenega sojenja, bodisi v okviru spora o civilnih pravicah in obveznostih bodisi v okviru kazenskega postopka.

31 V skladu s sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice pojem „pošteno sojenje“ sestavljajo različni elementi, ki obsegajo zlasti pravice obrambe, načelo enakosti orožij, pravico do dostopa do sodišča, kot tudi pravico do dostopa do odvetnika, tako v civilnih kot v kazenskih zadevah (glej ESČP, sodbe Golder proti Združenemu kraljestvu z dne 21. februarja 1975, izdaja A, št. 18, točke od 26 do 40; Campbell in Fell proti Združenemu kraljestvu z dne 28. junija 1984, izdaja A, št. 80, točke od 97 do 99, od 105 do 107 in od 111 do 113, kot tudi Borgers proti Belgiji z dne 30. oktobra 1991, izdaja A, št. 214-B, točka 24).

32 Če bi odvetnik v okviru sodnega postopka ali priprav nanj moral sodelovati z javnimi organi tako, da bi jim posredoval podatke, pridobljene med pravnim svetovanjem v okviru takega postopka, ne bi mogel ustrezno zagotavljati nalog svetovanja, obrambe in zastopanja stranke in bi bile tej odvzete pravice, ki ji jih daje člen 6 EKČP.

33 Kot je navedeno v točki 22 te sodbe, iz člena 2a, točka 5, Direktive 91/308 izhaja, da se obveznost obveščanja in sodelovanja za odvetnike uporablja zgolj, ko strankam pomagajo pri pripravi ali izvedbi določenih transakcij, zlasti finančnih in nepremičninskih, navedenih v tej določbi pod točko a), ali ko delujejo v imenu in za račun svoje stranke pri kakršni koli finančni ali nepremičninski transakciji. Po

splošnem pravilu te dejavnosti zaradi svoje narave spadajo v kontekst, ki nima zveze s sodnim postopkom, in zato ne sodijo na področje pravice do poštenega sojenja.

- 34 Poleg tega, v trenutku, ko se za odvetnikovo pomoč v okviru transakcije, določene v členu 2a, točka 5, Direktive 91/308, zaprosi zaradi izvedbe naloge obrambe ali zastopanja pred sodišči ali zaradi svetovanja o sprožitvi sodnega postopka ali njegovi izogitvi, je ta odvetnik na podlagi člena 6(3)(1) navedene direktive oproščen obveznosti iz odstavka 1 navedenega člena in v tem pogledu ni pomembno, ali so bili podatki prejeti ali pridobljeni pred, med ali po postopku. Taka oprostitev ohranja pravico stranke do poštenega sojenja.
- 35 Glede na to, da so zahteve, ki izhajajo iz pravice do poštenega sojenja, po definiciji vezane na sodni postopek, in upoštevajoč dejstvo, da člen 6(3), drugi pododstavek, Direktive 91/308 odvetnike oprošča obveznosti obveščanja in sodelovanja, določenih v členu 6(1) navedene direktive, ko njihove dejavnosti označuje taka vez, so navedene zahteve ohranjene.
- 36 Vendar je treba priznati, da ko gre za jasno določene dejavnosti, našete v členu 2a, točka 5, Direktive 91/308, toda v okoliščinah, za katere se ne uporablja člen 6(3), drugi pododstavek, te direktive, zahteve v zvezi s pravico do poštenega sojenja ne nasprotujejo temu, da sta odvetnikom s členom 6(1) te direktive naloženi obveznosti obveščanja in sodelovanja, ko je to, tako kot je poudarjeno zlasti v tretji uvodni izjavi Direktive 91/308, upravičeno zaradi potrebe po učinkovitem boju proti pranju denarja, ki ima očiten vpliv na porast organiziranega kriminala, ki pomeni posebno nevarnost za družbe držav članic.

- 37 Glede na zgoraj navedeno je treba ugotoviti, da obveznosti obveščanja in sodelovanja z organi, pristojnimi za boj proti pranju denarja, določeni v členu 6(1) Direktive 91/308, ki ju odvetnikom nalaga člen 2a, točka 5, te direktive, upoštevajoč njen člen 6(3), drugi pododstavek, ne kršita pravice do poštenega sojenja, kot jo zagotavljata člena 6 EKČP in 6(2) Pogodbe EU.

Stroški

- 38 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

Obveznosti obveščanja in sodelovanja z organi, pristojnimi za boj proti pranju denarja, določeni v členu 6(1) Direktive Sveta 91/308/EGS z dne 10. junija 1991 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja, kot je bila spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2001/97/ES z dne 4. decembra 2001, ki ju odvetnikom nalaga člen 2a(5) te direktive, upoštevajoč njen člen 6(3), drugi pododstavek, ne kršita pravice do poštenega sojenja, kot jo zagotavljata člena 6 EKČP in 6(2) Pogodbe EU.

Podpisi